ROK IV. № 9-10 (38-39).

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WOŁYŃSKIEGO.

Równe 15 października 1927 r.

Poz. 84.

ODEZWA

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj Szkół Średnich Ogólnokształcących i Zawodowych, Kierowników Szkół Powszechnych oraz Ogółu Nauczycielstwa

w sprawie zorganizowania akcji niesienia pomocy dla powodzian.

Klęska nawiedziła znaczny obszar Rzeczypospolitej. Żywioł zniszczył pracę rąk ludzkich, pozbawił wielu naszych współobywateli warsztatów pracy i dachu nad głową.

Rząd pierwszy pośpieszył z pomocą. Społeczeństwo przystąpiło do akcji zbierania ofiar na powodzian. Napływają składki. Rodacy z Ameryki, zawsze śpieszący z wydatną pomocą dla starego kraju, dzielą się swemi ciężko zapracowanemi zarobkami. Żywy odzew całego społeczeństwa świadczy o naszej spoistości, o naszej sile, wykazujemy, że nie jesteśmy luźną gromadą, ale społeczeństwem zwartem i solidarnem.

Nauczycielstwo, wykazujące zawsze duże uspołecznienie, bierze niewątpliwie żywy udział w akcji niesienia pomocy nawiedzonym powodzią.

Do akcji tej należy też powołać młodzież szkolną, w każdej szkole polecam zorganizować odpowiednią pogadankę, należy uświadomić młodzież o rozmiarach klęski, która dotknęła znaczną połać kraju, wzbudzić w wrażliwych sercach młodzieży chęć niesienia pomocy dla braci, dotkniętych klęską.

Uczmy młodzież solidarności, obowiązku wzajemnej pomocy, świadczenia patrjotyzmu przez czyn. Niech każda szkoła na Wołyniu zorganizuje zbiórkę, niech młodzież czynem zaświadczy, że ma serce czujące, że bliskie jej są ideały dobra i miłości.

Składki, zebrane wśród młodzieży, należy przesyłać do miejscowych komitetów powiatowych. Sprawozdania o rezultatach zbiórki Dyrekcje Szkół Średnich prześlą do Kuratorjum, Kierownictwa szkół powszechnych do Panów Inspektorów Szkolnych, którzy podadzą Kuratorjum ogólne kwoty składek, zebranych w szkołach.

Równe, dnia 19 września 1927 r.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) **K. Szelągowski.**

Poz. 85.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Pana Wojewody Śląskiego i Pana Wizytatora Liceum Krzemienieckiego w sprawie wpływu wychowawczego nauczycieli na młodzież szkolną.

Niski poziom wychowawczy i naukowy niektórych szkół zmusza mnie do zalecenia Panom Kuratorom zwracania pilnej uwagi na poziom ideowy i naukowy nauczycielstwa. Wysoki poziom stanu nauczycielskiego jest pierwszym warunkiem zapewnienia należytego wpływu wychowawczego, gdyż, jak wiadomo, nauczyciel wychowuje nietylko słowem, lecz w znacznie większym stopniu własnym przykładem.

Przedewszystkiem więc nauczyciel musi być nieskazitelny pod względem etycznym. Ten, który w swojem postępowaniu rozmija się z zasadami etyki, niegodzien jest stanowiska nauczyciela i nie zasługuje na żadne względy.

To też proszę Panów Kuratorów, Wizytatorów, Inspektorów oraz Dyrektorów i Kierowników szkół, aby na każdy postępek nieetyczny, reagowali natychmiast i nieubłaganie z zastosowaniem najsurowszych rozporządzalnych środków dyscyplinarnych.

Ponieważ zdarzało się niekiedy, że urzędujące komisje dyscyplinarne, powodując się w tych wypadkach niewłaściwie względami ludzkości, zbyt łagodnie wyrokowały o winie nauczyciela, któremu udowodniono czyn nieetyczny, zamierzam wezwać rzeczników dyscyplinarnych, aby pełniąc swe czynności, przypominali Komisjom, że skutki niemoralnego postępku wychowawcy sięgają zazwyczaj znacznie dalej i są groźniejsze dla przyszłości społeczeństwa, niż takie same występki każdego innego obwinionego. Samo zaś nauczycielstwo wzy-

wam i proszę, aby stojąc na straży godności i czystości moralnej swojego stanu, nietylko nie osłaniało, jak to bywa, swych kolegów, wykraczających poza granice etyki, ale przeciwnie, aby wszelkie nieetyczne postępki w swem środowisku samo tępiło i władzom tępić pomagało.

Drugim koniecznym warunkiem należytego wykonania roli wychowawczej jest ścisłe i sumienne wypełnianie obowiązków zawodowych.

Wszelkie więc objawy niesumienności i niedbalstwa w wykonywaniu obowiązków nauczycielskich jak niedostateczne przygotowanie się do lekcyj, spóźnianie się lub zupełne opuszczanie dni i godzin lekcyjnych bez szczególnie ważnego powodu, wszystko to powinno być ścigane i tępione z całą surowością. Nie spełnia należycie swych obowiązków i poniekąd współwinnym staje się ten wizytator, inspektor, czy kierownik szkoły, który skłonny jest tolerować powyższe objawy, jako zło konieczne, wobec którego czuje się bezbronnym. Nie należy zapominać, że wyrobienie w uczniach poczucia obowiązkowości, to jeden z głównych celów wychowawczych, ale pierwszym warunkiem osiągnięcia tego celu jest dobry przykład samego wychowawcy.

Obowiązujące w tym zakresie przepisy, aczkolwiek niezupełnie wystarczające, dają jednak możność skutecznego walczenia ze złem, o którem mowa. Proszę więc Panów Kuratorów o staranne zwrócenie uwagi na rozdział IV ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu, ustalonem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 67 poz. 592), a mianowicie na przepisy o ocenie pracy nauczyciela. Proszę o stanowsze pouczenie wizytatorów i dyrektorów szkół, że wyrządziliby wielką szkodę szkolnictwu a pod pewnym względem i samemu nauczycielstwu, gdyby na polecone przez ustawę wpisywanie spostrzeżeń do wykazów kwalifikacyjnych nauczycieli patrzyli jak na jakiś szablonowy obowiązek biurokratyczny i gdyby nie wyzyskali tego przepisu ustawowego, jako jednego ze środków, utrzymujących nauczycielstwo w nieustannej trosce o należyty poziom jego pracy wychowawczej wogóle, a dydaktycznej w szczególności. Ocena powinna być bezstronna, sprawiedliwa ale i surowa.

Żądając ścisłego stosowania się do powyższych wskazówek, równocześnie proszę Panów Kuratorów, aby rozumieli i wspomagali cenne dążenie do doskonalenia własnej pracy zawodowej, jakie niewątpliwie istnieje w szerokich kołach nauczycielstwa. Ważnym obowiązkiem władz szkolnych jest korzystanie z tego dążenia, aby rozbudzać, podtrzymywać i pogłębiać zainteresowania dydaktyczne i wychowawcze nauczycielstwa.

Formy, w jakich ta praca wyrażać się może, muszą być różne zależnie od rodzaju i organizacji szkoły, natury przedmiotu, zainteresowania i t. d. Gdy więc chodzi o nauczycielstwo szkół powszechnych, to szczególną opieką otoczyć należy t. zw. konferencje rejonowe.

Panowie Inspektorowie szkolni, trzymając się zasad wyłuszczonych w tej sprawie w okólniku z dnia 28 maja 1926 r. Nr. 1-5580/26 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 12. poz. 144) powinni pilnie baczyć zwłaszcza na to, aby konferencje rejonowe nie wpadały w szablon przez poruszanie na każdej tych samych zagadnień, ale by przez kolejną zmienność tematów względnie przez ich stopniowe pogłębianie, podtrzymywały świeżość zainteresowań uczestników.

Na terenie szkół średnich, zarówno ogólnokształcących, jak i zawodowych są bardzo godne polecenia t. zw. lekcje pokazowe, prowadzone kolejno przez członków grona, z tem jednak, aby po każdej takiej lekcji i to możliwie bezpośrednio odbyła się konferencja poświęcona omówieniu głównie strony metodycznej lekcji. Należy tu zaznaczyć, że smutne świadectwo wystawiłby sobie zespół nauczycielski tej szkoły, w której takie konferencje polekcyjne, zamiast ożywienia zainteresowań zagadnieniami dydaktycznemi oraz podniesienia poziomu pracy grona pod względem metodycznym—wywoływałyby w gronie niesnaski, spowodowane krytyką lekcyj.

W seminarjach nauczycielskich szczególnie korzystnem może być ujęcie w jeden wspólny plan lekcyj pokazowych, odbywanych w szkole ćwiczeń i na kursach seminarjum zawsze wobec połączonych gron nauczycielskich obu szkół. Nauczyciele, uczący na kursach, zwłaszcza ci, którzy sami nie pracowali nigdy w szkole powszechnej, mogą odnieść duże korzyści z obserwacji lekcyj w klasach szkoły ćwiczeń, gdyż właśnie na niższych stopniach nauczania najjaśniej występują elementy dydaktyczne, które aczkolwiek już nie w tak prostej formie, jednakowoż muszą być stosowane i na stopniu wyższym. Z drugiej strony, nauczyciele szkół ćwiczeń przysłuchując się lekcjom na poziomie wyższym, mogą rozszerzyć swe horyzonty dydaktyczne i uzyskać wiele cennych wskazówek dla pogłębienia własnej pracy, zwłaszcza w wyższych oddziałach szkoły.

W miejscowościach, gdzie jest kilka szkół średnich, może i powinno być stosowane urządzanie lekcyj pokazowych międzyszkolnych, przeznaczonych dla nauczycieli specjalistów w danym przedmiocie nauki szkolnej. Niewątpliwie współpraca nauczycieli o tej samej lub pokrewnej specjalności może iść dalej i głębiej, niż współpraca całego grona na terenie jednej szkoły, gdyż nie potrzebuje ograniczać się do zagadnień dydaktyki ogólnej, ale musi wejść w szczegóły metodyki

danego przedmiotu, a może doprowadzić do współpracy umysłowej nawet w dziedzinie nauki czystej.

Ożywienie zainteresowań zagadnieniami wychowawczo-dydaktycznemi, zapewne wzmoże odczucie potrzeby korzystania z odpowiednich książek i wydawnictw perjodycznych. Władze szkolne, przedewszystkiem bezpośredni przełożeni, powinni zachęcić nauczycielstwo do intensywniejszego niż dotychczas korzystania z założonych przez Ministerstwo centralnych bibljotek pedagogicznych i pracowni naukowych oraz w miarę możności organizować zaopatrywanie tych instytucyj w nowe wydawnictwa i pomoce szkolne. Kierownicy szkół, w których istnieją bibljoteki nauczycielskie, powinni w miarę rozporządzalnych środków dbać o ich powiększenie i jak najżyczliwiej traktować wnioski nauczycieli o nabycie nowych potrzebnych wydawnictw.

Mówiąc o konieczności wzmożenia wpływu wychowawczego nauczycielstwa, nie mogę pominąć ważnej sprawy zachowania przez nauczyciela właściwego stosunku do ludności, posyłającej swe dzieci do szkoły, w której ten nauczyciel uczy. Niestety, dochodzi do mnie nazbyt wiele skarg, z których widać, że zdarzają się nauczyciele, którzy nietylko nie zdobyli sobie zaufania miejscowej ludności, ale którzy przez swoje wyzywające zachowanie się wobec miejscowych zwyczajów, przez swój płytki krytyczny stosunek do odrębności psychicznych miejscowego społeczeństwa oddziaływują drażniąco na ludność, usposobiając ją nieprzychylnie do siebie, a przez to i do szkoły. W takich wypadkach przeniesienie nauczyciela do innej miejscowości powinno być uważane za konieczność.

Przedewszystkiem jednak proszę Panów Kuratorów pilnie przestrzegać nauczycielstwo przed zbyt intensywnem angażowaniem się w walce partyjno-politycznej. Daleki od intencji ograniczania nauczycielstwa w jego prawach obywatelskich, i rozumiejąc dobrze, że sprawy publiczne nie mogą i nie powinny mu być obojętne, uważam jednak za swój obowiązek jak najkategoryczniej żądać ścisłego stosowania się do zasady, zawartej w art. 28 wymienionej wyżej ustawy o stosunkach służbowych nauczycieli, orzekającej, że „w wykonaniu praw obywatelskich nauczyciel winien kierować się zawsze względami na szczególne obowiązki, jakie nakłada nań stanowisko wychowawcy".

A nasze życie publiczne zwłaszcza w walce partyjno-politycznej niestety zbyt często przybiera formy, nielicujące z godnością tego stanowiska.

Pozatem nauczycielowi, zaangażowanemu w walce partyjnej, zawsze grozi niebezpieczeństwo wpadnięcia w konflikt ideowy przynajmniej z częścią rodziców uczniów, co nieumożliwia niezbędne dla sprawy wychowania współdziałanie domu

rodzicielskiego ze szkołą, które opiera się na wierze w bezstronność i sprawiedliwość nauczyciela.

Namiętne angażowanie się po stronie jakichś partyj politycznych musi budzić podejrzenie, wpływ takiego roznamiętnienia oddziaływać musi także i na stosunek do uczniów, których rodzice są przeciwnikami politycznymi danega nauczyciela.

Nauczyciel zbyt często zapomina, że wywiera wpływ wychowawczy na uczniów nietylko przez styczność z nimi w szkole, lecz, że występując gdziekolwiek publicznie również oddziaywa na młodzież, którą, jak wiadomo—interesuje się życiem, zapatrywaniami i zachowaniem się swoich nauczycieli. Jeżeli nauczyciel w wystąpieniach swoich publicznych występuje w duchu partyj politycznych, których działalność nacechowana jest różniczkowaniem obywateli ze względów na różną przynależność narodową, wyznaniową, społeczną, jeżeli propaguje nierównomierne traktowanie obywateli ze względów wyżej naprowadzonych, jeżeli wzbudza niechęć między różnemi grupami obywatelskiemi tego samego państwa, wówczas podkopuje u młodzieży te fundamentalne podstawy wychowania, wynikające z konstytucji, a opierające budowę państwa na zasadzie bezwzględnego równouprawnienia, nieznającego żadnych różnic ani przywilejów.

Tylko nauczyciel przejęty tym duchem spełnia dobrze swe zadanie i zapewnia szkole odpowiednią atmosferę wychowawczą i spokój, potrzebny do podniesienia poziomu naukowego. Wykroczenia w tej mierze nie mogą być cierpiane i muszą pociagnąć dla nauczycielstwa niepożądane konsekwencje.

Polecam szczególnej uwadze Panów Kuratorów systematyczne oddziaływanie na nauczycieli w kierunku wszystkich wyłuszczonych zasad i usilne dążenie do faktycznego wprowadzenia ich w życie.

Warszawa, dnia 29 sierpnia 1927 r. (Nr. II-11911|27)

Minister.

(—) Dr. **Dobrucki**

Poz. 86.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Województwa Śląskiego, Liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj Szkół Średnich Ogólnokształcących, Zawodowych i Seminarjów Nauczycielskich,

w sprawie regulaminu pracy wychowawczej w szkołach średnich.

Głównem zadaniem każdej szkoły powinno być wychowanie młodego pokolenia na zdrowych fizycznie i moralnie oraz uspołecznionych, twórczych państwowo obywateli.

Podstawą wychowania **indywidualnego** winno się stać właściwe wyzyskanie naturalnego dążenia młodzieży do osiągnięcia dzielności fizycznej i duchowej oraz kształcenie poczucia godności osobistej, odpowiedzialności za własne postępowanie i obowiązkowości.

W wychowaniu **obywatelskiem** należy wyzyskać tkwiące w duszy młodzieży popędy społeczne, należy na gruncie szkolnym znaleźć właściwe formy na ich zaspakajanie i kształcenie. W codziennem życiu szkolnem dużą rolę odgrywać powinno budzenie uczucia łączności z własną szkołą, podtrzymywanie troski o jej dobro, kształcenie poczucia szczerego szacunku dla niej, jako dla tej instytucji, na której terenie młodzież rozpoczyna swe życie społeczne i obywatelskie, uznawanie jej autorytetu, jako podstawy ładu szkolnego, ładu i organizacji pracy. Za rzecz podstawową należy uważać, aby w myśl zasad Konstytucji szkoła była środowiskiem zgodnego współżycia wszystkich uczniów bez różnicy narodowości, religji lub pozycji społecznej i stanu majątkowego rodziców.

Powyższe zasady niechaj będą tymczasową najogólniejszą wskazówką przy wykonywaniu pracy wychowawczej według ogłoszonego równocześnie regulaminu.

Zgodnie ze stanem dotychczasowym regulamin ten przewiduje przedewszystkiem instytucję t. zw. opiekunów pojedyńczych klas szkolnych. Z pośród obowiązków opiekunów klasowych na pierwszy plan regulamin wysuwa obowiązek możliwie dokładnego poznania młodzieży, uczęszczającej do danej klasy. Regulamin dąży w tym wypadku do tego, by w Radzie Pedagogicznej danej szkoły był przynajmniej jeden jej członek, znający możliwie dobrze psychikę oraz warunki życia wszystkich uczniów danej klasy, gdyż bez tej znajomości skuteczność oddziaływania wychowawczego nie da się pomyśleć.

Jako zasadę dla wielu szkół nową, regulamin wprowadza instytucję t. zw. wychowawców specjalnych. Potrzeba takich

wychowawców pochodzi przedewszystkiem stąd, że niektóre dziedziny pracy wychowawczej nie powinny być ujmowane w formę oddziaływania na poszczególne klasy szkolne, gdyż wymagają one jednolitego organizowania pracy młodzieży z różnych klas, niekiedy nawet całej młodzieży danej szkoły. Poza tem potrzeba t. zw. wychowawców specjalnych wynika z faktu, że są pewne działy pracy wychowawczej, wymagające specjalnego talentu, a częstokroć również specjalnej wiedzy i umiejętności, rzadko posiadanej przez wszystkich opiekunów klasowych.

Licząc się z tą okolicznością, regulamin pozostawia Kuratorjum możność decyzji, jakie specjalne działy pracy wychowawczej w danej szkole wprowadzić. Decyzja ta winna być więc w każdym poszczególnym wypadku uzależniona przedewszystkiem od tego, jaki dział pracy może być w danej szkole dobrze prowadzony ze względu na obecność w gronie nauczycielskiem tej szkoły odpowiedniego kierownika. Oczywiście regulamin nie sprzeciwia się równoczesnemu pełnieniu przez jedną osobę obowiązków opiekuna klasowego i wychowawcy specjalnego.

Przy powiększeniu liczby wychowawców i wogóle przy ożywieniu pracy wychowawczej w danej szkole tem bardziej staje się odpowiedzialną i ważną rola dyrektora szkoły. Poza kontrolą i ogólnem kierownictwem pracą wychowawczą, szczególnem jego zadaniem jest czuwanie, aby zakresy pracy poszczególnych wychowawców nie kolidowały ze sobą, ale stanowiły jednolitą platformę oddziaływania wychowawczego, skierowanego do jednego ogólnego celu.

W związku z powyższem i na podstawie art. 1 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowem ustroju władz szkolnych (Dz. U. Rz. P. Nr. 50 poz. 304) oraz art. 27 i 28 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 530), polecam ścisłe stosowanie dołączonego Regulaminu pracy wychowawczej w państwowych szkołach ogólnokształcących, zawodowych i seminarjach nauczycielskich.

Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 września 1927 r., równocześnie tracą moc obowiązującą wszelkie dotychczasowe przepisy, sprzeczne z postanowieniem regulaminu.

Załącznik.

REGULAMIN

pracy wychowawczej w szkołach średnich, ogólnokształcących, zawodowych i seminarjach nauczycielskich.

§ 1. Nauczyciele są zobowiązani do wykonywania:

a) czynności opiekunów klas,

b) czynności wychowawców specjalnych, opiekujących się pewnemi określonemi dziedzinami pracy wychowawczej szkoły, oraz
c) doraźnych czynności wychowawczych, jeżeli im te czynności zostaną powierzone.

§ 2. Do zakresu obowiązków opiekunów klas należy:
a) poznawanie warunków pracy i potrzeb młodzieży danej klasy na terenie szkoły;
b) poznawanie warunków życia młodzieży danej klasy poza szkołą;
c) czuwanie nad życiem i pracą młodzieży w szkole i porozumiewanie się z gronem nauczycielskiem i poszczególnymi nauczycielami w sprawach wychowawczych i dydaktycznych, dotyczących młodzieży danej klasy;
d) opieka z ramienia szkoły nad życiem młodzieży w zakresie wychowawczym i materjalnym poza szkołą i organizowanie w miarę możności potrzebnej w tym zakresie pomocy;
e) opieka nad utrzymaniem czystości i estetyki izby klasowej oraz w miarę potrzeby nad osobistem ochędóstwem uczniów;
f) wykonywanie czynności wychowawczo-administracyjnych, nadzór nad zachowaniem się młodzieży danej klasy, kontrola obecności, prowadzenie dzienników i katalogów, wydawanie świadectw, prowadzenie kart indywidualnych młodzieży i t. p.;

§ 3. Do pokierowania poszczególnemi dziedzinami prac wychowawczych, obejmujących młodzież z całej szkoły, powołuje się wychowawców specjalnych.

Do obowiązków wychowawców specjalnych należy kierowanie powierzoną im dziedziną prac wychowawczych, w szczególności zaś opieka nad organizacjami młodzieży i wychowawczemi instytucjami szkolnemi. W stosunku do organizacyj młodzieży, powierzonych ich opiece, wychowawcy specjalni są kuratorami z ramienia dyrektora szkoły.

§ 4. Liczbę i charakter specjalnych dziedzin wychowawczych określa dla każdej szkoły Kuratorjum na wniosek dyrektora.

Najczęściej na terenie szkół winni być powoływani wychowawcy specjalni do opieki nad wychowaniem fizycznem uczniów, do opieki nad życiem społecznem młodzieży na terenie szkoły, nad poszczególnemi organizacjami młodzieży i t. p.

§ 5. Czynności opiekunów klas, wychowawców specjalnych i doraźne prace wychowawcze powierza nauczycielom dyrektor szkoły po wysłuchaniu opinji i wniosków Rady Pedagogicznej.

§ 6. Szczegółowe określanie zakresu czynności opiekunów klas i wychowawców należy do dyrektora szkoły.

§ 7. Dyrektor szkoły jest odpowiedzialny przed władzami za skuteczne wypełnianie wszystkich prac wychowawczych, do niego też należy ogólne kierownictwo pracami wychowawczemi.

Warszawa, dnia 25 sierpnia 1927 r. (Nr. II-11930/27).

Minister

(—) Dr. Dobrucki.

Poz. 87.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Naczelnika Wydziału Oświecenia Publicznego w Woj. Śląskiem i Wizytatora Liceum Krzemienieckiego

w sprawie zakładania kółek i zrzeszeń młodzieży szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów naucz. i szkół zawodowych.

Organizowanie kółek i zrzeszeń młodzieży na terenie szkoły średniej ogólnokształcącej, seminarjum nauczycielskiego i szkoły zawodowej stanowi bardzo ważny czynnik wychowania społecznego młodzieży. Dla utrzymania równowagi między rozlicznemi żądaniami tych szkół i ujednostajnienia zasad postępowania w przygotowaniach do pracy społecznej młodzieży pod odpowiedzialnem kierownictwem dyrektora (ki) szkoły, zarządzam:

1) Wszelkie kółka i zrzeszenia młodzieży szkolnej mogą powstawać jedynie za zezwoleniem lub na polecenie dyrektora (ki) i na jego zarządzenie muszą być zlikwidowane.

2) Młodzież szkół średnich wszelkiego typu może należeć tylko do kółek i zrzeszeń, istniejących w danej szkole za zezwoleniem dyrektora (ki). Wyjątek stanowią: międzyszkolne kółka sportowe i w niektórych wypadkach międzyszkolne drużyny harcerskie, choć i tu zezwolenie dyrektora (ki) jest konieczne.

3) Dozwolone są organizacje:

a) o charakterze religijnym, samokształcącym, artystycznym i sportowym. Takie kółka winny być kierowane przez nauczycieli i nie potrzebują specjalnej organizacji władz wewnątrz kółek.

b) o charakterze samorządowym, współdzielczym, humanitarnym (bratnie pomoce, Koła P. C. K.) i etyczne

(walka z alkoholizmem). Takie kółka winny mieć statut, regulamin i wyznaczonego przez dyrekcję szkoły opiekuna (kuratora).

4) Łączenie się kółek różnych szkół w jedno zrzeszenie z przełożoną wspólną władzą zrzeszeniową jest niedozwolone. Wyjątek stanowią drużyny harcerskie, wchodzące zgodnie z organizacją Zw. Harc. Polsk. w hufce i chorągwie.

5) Ilość i jakość kółek i zrzeszeń młodzieży w danej szkole zależy od decyzji dyrektora (ki) szkoły, który winien czuwać nad tem, aby młodzież w nadmiarze wziętych na siebie obowiązków nie przyzwyczajała się do pracy powierzchownej i w zbyt szerokim wyborze pól pracy dodatkowej nie potrzebowała się decydować zbyt nierozważnie.

Z chwilą ogłoszenia niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą wszelkie zarządzenia sprzeczne z niem.

Warszawa, dnia 3 września 1927 r. (Nr.OH.fiz.—752(27).

Minister
(—) **Dr. Dobrucki.**

Poz. 88.

O K Ó L N I K

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Naczelnika Wydziału Oświecenia Publicznego w woj. Śląskiem i Wizytatora Liceum Krzemienieckiego

w sprawie stosunku szkół do stowarzyszeń gimnastyczno sportowych i udziału młodzieży szkolnej w zawodach gimnastyczno-sportowych.

Braki w uposażeniu szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i szkół zawodowych w pomoce naukowe i sprzęt w dziedzinie wychowania fizycznego mogą stworzyć pozory uzależniania się niektórych szkół od stowarzyszeń gimnastyczno-sportowych i przysposobienia wojskowego, z których pomocy szkoła względnie młodzież szkolna w tej czy innej formie korzysta.

Uważając pozory te za szkodliwe i niepożądane zarządzam:

1) W zakresie instruowania i wychowania fizycznego winny szkoły ograniczyć się do sił nauczycielskich, znajdujących się na etacie szkolnym lub w wypadkach koniecznych do instruktorów indywidualnie zakontraktowanych dla szkoły. Zawieranie umów z jakiemkolwiek stowarzyszeniem na dostarczenie szkole instruktora czy nauczyciela wychowania fizycznego jest niedozwolone.

2) W razie konieczności szukania dla szkoły odpowiedniej sali gimnastycznej, boiska czy sprzętu gimnastyczno-sportowego może dyrekcja szkoły zawierać umowy ze stowarzyszeniami na dzierżawę czy pożyczanie sali, boiska czy sprzętu na pewne dnie i godziny dla młodzieży szkolnej pod warunkiem jednak, że będzie wyzyskane w tej akcji pośrednictwo Wojewódzkiego, Powiatowego, wzgl. Miejskiego Komitetu Wychow. Fiz. i Przysp. Wojsk., że świadczenia ze strony Dyrekcji szkoły będą wyłącznie natury materjalnej, a w żadnym wypadku nie będą dotyczyły młodzieży szkolnej ani zbiorowo ani pojedyńczych jednostek z pośród niej i że wychowanie fizyczne będzie prowadzone przez organa nauczycielskie szkoły.

3) Stanowiąc część obowiązkowego programu nauczania i wychownnia w szkole, winno szkolne wychowanie fizyczne zaspakajać w zupełności ogół młodzieży szkolnej. Nieliczne jednostki szczególnie zamiłowane i uzdolnione w sporcie można i należy nadprogramowo dokształcać.

W tym celu należy zakładać dla młodzieży szkolnej jednej miejscowości międzyszkolne kółka sportowe. Kółka te mogą powstać jedynie z zarządzenia władzy szkolnej (przez porozumienie zainteresowanych dyrektorów szkół lub na żądanie Kuratorjum). Władza ta wyznacza kierownika z pomiędzy nauczycieli wychowania fizycznego i ewentualnie instruktorów. Kółka te nie mogą mieć statutów ani regulaminów o charakterze zrzeszeniowym, a sposób ich organizacji i praca w nich winna być uważana za analogiczną do nauki przedmiotów nadobowiązkowych. Koedukacja w kółkach sportowych niedozwolona; dla młodzieży szkolnej żeńskiej należy w miarę potrzeby organizować kółka sportowo-odrębne.

4) W zakresie przysposobienia wojskowego może się młodzież szkolna szkolić jedynie i wyłącznie w hufcach szkolnych Przysposobienia Wojskowego. Włączanie indywidualne czy zbiorowe uczniów (enic) do jakiejkolwiek innej organizacji przysposobienia wojskowego jest niedozwolone.

5) Młodzież szkolna może brać zasadniczo udział tylko w szkolnych i międzyszkolnych zawodach gimnastycznych i sportowych tak indywidualnie jak i zbiorowo, jako drużyny czy określone jednostki organizacyjne szkolne. W pokazach i zawodach, organizowanych przez Państwo wzgl. w jego imieniu przez Wojewódzkie, Powiatowe lub Miejskie Komitety Wych. Fiz. i Przysp. Wojsk. mających na celu pokaz stopnia usprawnienia fizycznego i wojskowego społeczeństwa (np. świętach wych. fiz. i przysp. wojsk. ćwiczeniach oddziałów przysp. wojsk. i t.p.) może młodzież szkolna występować zespołowo i indywidualnie, przyczem dyrekcja szkoły ma swobodę w ocenie, które punkty programu zawodów lub pokazów są dla młodzieży szkolnej dostępne.

6) Poszczególny uczeń (ica), zasadniczo członek szkolnego kółka sportowego, może w bardzo wyjątkowych wypadkach uczestniczyć w charakterze zawodnika (czki) niestowarzyszonego w indywidualnych zawodach sportowych, niewyszczególnionych w p. 5, tylko za zezwoleniem przełożonej władzy szkolnej. Dyrekcja szkoły winna zezwolenie to uzależnić od opinji kierownika kółka sportowego szkolnego (w braku kółka nauczyciela wych. fiz. danej szkoły), lekarza szkolnego i należytego sprawowania i postępów w naukach ucznia (icy).

Uczeń taki nie może pod żadnym warunkiem brać udziału w zawodach pod firmą lub w barwach jakiegoś stowarzyszenia czy klubu, lecz winien występować w charakterze szkolnym.

7) Zasady udziału młodzieży szkolnej w drużynach szkolnych Związku Harcerstwa Polskiego pozostają nadal niezmienione.

Warszawa, dnia 2 września 1927 r.
(Nr. OH. fiz.-753|27 r.)

Minister
(—) **Dobrucki.**

Poz. 89.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Kuratorjów Okręgów Szkolnych i Dyrekcyj państwowych szkół średnich ogólnokształcących w sprawie programu geografji w szkołach średnich ogólnokształcących.

Powołując się na rozporządzenie z dnia 26 października 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 15/177 poz. 197., Ministerstwo przypomina, że w r. 1927/28 nauka geografji w gimnazjum wyższem winna obejmować w klasie IV-ej Polskę w wymiarze 2 godzin tygodniowo według dołączonego programu; w klasie V-ej Polskę w wymiarze 2 godzin według dotychczasowego programu; w klasie VIII-ej naukę o Polsce współczesnej w obowiązującym wymiarze 4-ch godzin, z czego dwie godziny poświęcić należy zgodnie z cytowanem rozporządzeniem na geografję Polski, ze szczególnem uwzględnieniem stosunków gospodarczych.

O ile niema w szkole nauczyciela, którby mógł udzielać z pomyślnym wynikiem całości nauki o Polsce współczesnej, należy dwie godziny poświęcone tematom geograficzno-gospodarczym, powierzać nauczycielowi geografji, pozostałe zaś dwie godziny, przeznaczone na zagadnienia polityczno-obywatelskie—nauczycielowi historji. Stopień na świadectwie

winien być jeden (wspólny dla historji i geografji), uzgodniony między obu nauczycielami; w żadnym razie nie może być on jednak dostateczny, jeśli w którejkolwiek części przedmiotu wiadomości ucznia są wyraźnie niedostateczne.

Warszawa, dnia 24 sierpnia 1927 r. (Nr. II,11867/27).

Minister
(—) **Dobrucki.**

Załącznik do okólnika Nr. II-11867|27

Program geografji w klasie IV
(2 godziny tygodniowo)

POLSKA

A. Szereg obrazów geograficznych z obszaru Rzeczypospolitej jako podstawa do wytworzenia ogólnego obrazu Polski, np. Tatry z Podhalem, przełom Dunajca przez Pieniny; Beskid Zachodni ze źródłami Wisły, Huculszczyzna: zagłębia naftowe, Wieliczka. Zagłębie Śląskie. Grzbiet Krakowsko-Częstochowski; Kraków. Góry Śto-Krzyskie. Podole, Lwów. Polesie z puszczą Białowieską. Nizina Mazowiecka, Warszawa, Łódź, Nizina Wielkopolska. Poznań. Pomorze z wybrzeżem, Gdynia. Gdańsk. Pojezierze Wileńskie, Wilno.

B. Ogólny obraz Polski: rzeźba powierzchni, klimat, hydrografja, świat roślinny i zwierzęcy. Człowiek, osadnictwo i stosunki ludnościowe. Oświata. Przemysł i komunikacja. Naturalne krainy Polski i ich opis. Granice państwa polskiego; ustrój polityczny Rzeczypospolitej. Podział państwa administracyjny (przegląd i opis województw), szkolny, kościelny, wojskowy. Polacy poza granicami państwa.

C. Pożądane odbycie trzech lub czterech kilkodniowych wycieczek (góry, wybrzeże morskie, ogniska przemysłu, wielkie miasta i t. p.)

D. Zaleca się przerobienie następujących ćwiczeń bądź to w czasie lekcyj, bądź jako pracy domowej, już to w kółku geograficznem:

1. ćwiczenia ze skalą: a) $\frac{\text{odległość na mapie}}{\text{odległość w terenie}} = \text{skala}$; mając dwie wielkości, znaleźć trzecie, b) obliczanie skali z długości południka na mapie.

2. wyznaczanie z mapy współrzędnych geograficznych.

3. kreślenie profilów Tatr na podstawie mapy Zwolińskiego (1:37500), gór Świętokrzyskich na podstawie mapy prof. S. Lencewicza (1:225000).

4. pomiar długości rzek przy pomocy cyrkla, paska papierowego, krzywomierza; obliczanie spadku rzek; wyznaczanie na mapie topograficznej działów rzecznych na kalce.

5. wykresy klimatologiczne.

6. stwierdzanie zależności osadnictwa od terenu i hydrografji (Podole a Wileńszczyzna).

7. układanie marszrut według wydawnictwą „Urzędowy rozkład jazdy" („Ruch") i według mapy.

8. pomiary powierzchni państwa, województw, powiatów i t. p. przy pomocy kalki milimetrowej, przy pomocy ważenia.

9. sporządzanie map reljefowych.

---

poz. 90.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 5 lipca 1927 r.

w sprawie dopuszczenia do egzaminów na nauczycieli szkół średnich.

Nawiązując do wprowadzonego okólnikiem z dnia 20 listopada 1926 r. (Dz. Urz. Min. WROP. No. 16/178 poz. 212) § 37 rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. (Dz. U. Min. WROP. No. 18/140 poz. 185), i rozszerzając zasadniczą myśl tego paragrafu, zarządzam dodatkowo co następuje:

1. Do egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dz. Urz. Min. WROP. No. 18/140 poz. 185) mogą być dopuszczone osoby, które uczą lub uczyły na zasadzie zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przewidzianego w art. 3 ustawy o kwalifikacjach do nauczania, a które czyniąc zadość warunkom, wymienionym w § 1 lit. a), b), c), f), wyżej wymienionego rozporządzenia,

a) spełnią przed dniem 1 września 1929 r. jeden z warunków, wskazanych w § 1 lit. d) rozporządzenie z dnia 9 października 1924 r. lub warunek wymieniony w § 35 lit. b) tego rozporządzenia lub też warunek, podany w rozporządzeniu z dnia 19 lutego 1927 r. (Dz. Urz. Min. WROP. No. 6/184 poz. 78), oraz b) odbędą przed dniem 1 września 1929 r. co najmniej 4-ro letnią praktykę nauczycielską, w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez Ministra Wyznań Relidijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą i zadowalającą. choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed spełnieniem jednego z warunków, o jakich mowa wyżej.

2. Podobnież do egzaminu pedagogicznego, przewidzianego rozporządzeniem z dnia 29 stycznia 1926 r. (Dz. U. Min. WROP. No. 9/110 poz. 68), mogą być dopuszczone osoby, które uczą lub uczyły na zasadzie zezwolenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, a które odpowia-

dając warunkom, wymienionym w § 7 pomienionego rozporządzenia,

a) zdadzą przed dniem 1 lipca 1928 r. egzamin naukowy, przewidziany tem rozporządzeniem lub zyskają zwolnienie od tego egzaminu w myśl § 14 tegoż rozporządzenia,

oraz b) odbyły lub odbędą przed tym terminem co najmniej 3-letnią praktykę nauczycielską w wymiarze przynajmniej 8 godzin tygodniowo, uznaną przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za wystarczającą, choćby ta praktyka przypadała częściowo lub nawet w całości na czas przed zdaniem egzaminu, o jakim mowa wyżej.

Zarazem zaznacza się, że postanowienia § 37 rozporządzenia z dnia 9 październióa 1924 r. (patrz okólnik z dnia 20 listopada 1926 r. Dz. Urz. Min. WROP. No. 16/178 poz. 212) w dalszym ciągu obowiązują.

Warszawa, dnia 5 lipca 1927 r. Nr. 9016/27.

Minister
(—) **Dr. Dobrucki.**

Poz. 91.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Władz Szkolnych I Instancji

w sprawie odprawy dla nauczycieli zwolnionych ze służby.

Kuratorjum na zasadzie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 sierpnia 1927 r. Nr. I-14487/27 zawiadamia, że nauczycielom, zwolnionym ze służby z datą późniejszą, niż data wejścia w życie rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lipca 1927 r. (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 67 poz. 592) należy odprawę przewidzianą w art, 69 ustęp drugi ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. (Dz. Ust. Rzp. Pol. Nr. 92 poz. 530), wypłacić w wysokości przewidzianej w art. 1 punkcie 44 powołanego rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej bez względu na termin, w którym nauczyciel otrzymał zawiadomienie o rozwiązaniu stosunku służbowego i na datę asygnowania odprawy.

Nauczyciel zatem, zwolniony z dniem 31 sierpnia 1927 r. choćby wypowiedzenie nastąpiło n. p. w maju 1927 r., otrzymać może odprawę w wysokości najwyżej 5 miesięcznego uposażenia.

Wypłata odprawy nie powinna poprzedzać daty, od której nauczyciela zwolniono.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) **K. Szelągowski.**

Równe, dnia 27 sierpnia 1927 r.
№ 0-13837|27.

Poz. 92.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego) w Katowicach oraz Liceum Krzemienieckiego.

w sprawie sposobu uzyskiwania przez obywateli polskich dokumentów osobistych od władz W. S. R. R.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zawiadamia b. nauczycieli i b. urzędników ze służby państwowej rosyjskiej, podległych Ministerstwu W. R. i O. P., którzy zamierzają czynić starania o uzyskanie z Z. S. R. R. odpisów akt i dokumentów osobistych, aby odpowiednie podania kierowali do Ministerstwa Spraw Zagranicznych **drogą służbową,** o ile dokumenty rzeczowe potrzebne im są do celów urzędowych (nprz. do uzyskania emerytury, do ustalenia innych praw służbowych, do uzupełnienia dzisiejszych akt personalnych i t. p.).

Jeżeli osoba starająca się o odpis ma prawo do otrzymania świadectwa ubóstwa, powinna świadectwo takie dołączyć do swego podania w celu uzyskania zwolnienia od opłat konsularnych.

Warszawa, dnia 27 sierpnia 1927 r. (№ O Prez.-5239|27).

Minister
(—) **Dobrucki.**

Poz. 93.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych i Ogółu Nauczycielstwa Wołyńskiego w sprawie wyników akcji „Miesiąca Książki“.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa z dnia 14/XII 1926 r. Nr. 18522/26 Kuratorjum już w początkach stycznia

przystąpilo do prac przygotowawczych, związanych z akcją „Miesiąca książki dia młodzieży szkół powszechnych". W tym celu Kuratorjum wydało szereg odpowiednich zarządzeń do Inspektorów Szkolnych.

Na skutek tych zarządzeń Inspektorzy Szkolni podjęli organizację Komitetów lokalnych zbiórki na książki dla młodzieży szkolnej. Apel Inspektorów Szkolnych społeczeństwo wołyńskie przyjęło bardzo chętnie, mimo ustawicznych zbiórek na różne cele społeczne. We wszystkich powiatach utworzono Komitety powiatowe, które kierowały akcją komitetów lokalnych, pozostawiając im pełną swobodę w wyszukiwaniu dróg do zdobycia środków dla zaopatrzenia w odpowiednie książki dla bibljotek szkolnych.

W skład komitetów weszły wybitniejsze osobistości w poszczególnych mielscowościach, bez względu na narodowość i wyznanie.

Poniżej umieszczone zestawienie podaje ilości komitetów lokalnych w poszczególnych powiatach:

Powiat	Dubno	w miastach	6	we wioskach	38
„	Horochów	„	2	„	50
„	Kowel	„	2	„	14
„	Kostopol	„	5	„	46
„	Krzemieniec	„	1	„	59
„	Lubomla	„	1	„	18
„	Łuck	„	3	„	?
„	Równe	„	3	„	7
„	Włodzimierz	„	1	„	20
„	Zdołbunów	,,	2	,,	4
	Razem		26		256

Komitety te prowadziły akcję propagandową, przez odpowiednie odczyty, pogadanki, wydawanie odezw i afiszów.

W czasie ,,Miesiąca Książki" urządzono odczyty i pogadanki celem propagandy czytelnictwa nietylko wśród młodzieży szkolnej lecz i dorosłych szczególnie wśród ludności wiejskiej.

Oprócz poszczególnych jednostek z szerszych warstw społeczeństwa propagandą ,,Miesiąca książki" gorąco zajęło się nauczycielstwo, wygłaszając w szkołach pogadanki dla młodzieży i dorosłych. Ono też głównie zajęło się organizacją i przeprowadzeniem zbiórki na zakupno książek. Akcja finansowa mimo ogólnego zubożenia ludności, nie mogącej dotychczas swoich gospodarstw po inwazjach nieprzyjacielskich doprowadzić do należytego stanu, przedstawia się na ogół dobrze

Zebrano bowiem na Wołyniu na zakupienie książek 30.964.69 złotych. Kwoty te uzyskano z następujących powiatów:

Powiat	Ogólna zebrana kwota złot.	w tem			
		ze zbiórek ulicznych i skarbonek	ze zbiórek w szkołach	z imprez	subwencje organizacyj samorządowych i społecznych
Dubno	7.000,00	451,67	767,00	781,33	5.000,00
Horochów	2.395,56	1.906,77	159,76	229,03	100,00
Kostopol	1.771,35	347,53	119,98	1.303,84	—
Krzemieniec	3.250,83	1.155,01	199,92	1.745,90	150,00
Kowel	5.186,91	1.049,92	515,45	980,80	2.640,74
Lubomla	1.179,50	892,85	45,23	119,50	121,92
Łuck	2.306,20	342,18	616,97	1.347,05	—
Równe	2.783,23	1.072,52	259,98	1.450,73	—
Włodzimierz	1.819,29	425,69	458,25	580,35	355,00
Zdołbunów	3.271,82	868,10	548,45	1 555,27	300,00
Razem.	30.964.69	8.512,24	3.690,99	10.093,80	8.667,66

Z zebranych kwot Komitety przystąpiły do zakupienia książek do czytania celem zaopatrzenia niemi bibljotek szkół powszechnych.

Oceniając pracę Nauczycielstwa w tej tak ważnej akcji dla młodzieży, niniejszem na skutek zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 6/IX 1927 r. Nr. I-25293/27 wyrażam uznanie Panom Inspektorom Szkolnym i Panom (niom) Nauczycielom (lkom), którzy wydatnie przyczynili się do powodzenia „Miesiąca Książki".

Równe, dnia 20 września 1927 r. (Nr. 0-15343/27).

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) **K. Szelągowski.**

Poz. 94.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Dyrekcyj Szkół Średnich Ogólnokształcących i Zawodowych. Seminarjów Nauczycielskich, Panów Inspektorów Szkolnych i Kierowników Publicznych Szkół Powszechnych

w sprawie opłaty szkolnej za dzieci funkcjonarjuszów państwowych.

W związku z okólnikiem Prezydjum Rady Ministrów z dnia 4 września 1925 r. Nr. 14604, podanym do wiadomości w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum z dnia 1 listopada 1925 r. Nr. 10/15 (poz. 147), Kuratorjum na zasadzie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 września 1927 r. Nr. O. Prez. 5340/27 podaje do wiadomości, że Ministerstwo na okres roku szkolnego 1927/1928 zwalnia funkcjonarjuszów państwowych od obowiązku przedstawienia zaświadczenia, przewidzianego w p. 11 wyżej wymienionego okólnika, że dziecko nie zostało przyjęte do państwowej szkoły średniej z powodu braku wolnego miejsca w danej klasie.

Równocześnie Ministerstwo uchyliło postanowienie zawarte w ustępie pierwszym punktu 2-go wyżej wymienionego okólnika z uwagi na to, że nadawanie prywatnym szkołom średnim praw szkół państwowych ma miejsce, począwszy od roku bieżącego w terminie wiosennym zgóry na najbliższy rok szkolny, a nie, jak dotychczas, w ciągu roku szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego (—) **K. Szelągowski.**

Równe, dnia 19 września 1927 r. (№ 0-15334|27).

Poz. 95.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Władz Szkolnych I Instancji oraz Dyrekcyj Prywatnych Szkół Średnich Ogólnokształcących i Zawodowych,

w sprawie Floty Narodowej.

Istniejący od lutego 1927 r. w Warszawie „Komitet Floty Narodowej" pod przewodnictwem najwyższych przedstawicieli Sejmu i Rządu przystępuje obecnie do rozwinięcia szerokiej działalności na terenie całej Rzeczypospolitej.

Celem Komitetu „Floty Narodowej" jest stworzenie silnej floty wojennej i handlowej, godnej mocarstwowego stanowiska

Polski. Flota taka może powstać tylko zgodnym i stałym wysiłkiem całego społeczeństwa na wzór usiłowań innych narodów, które drogą zainteresowania ogółu obywateli zagadnieniem silnej floty zdołały przysporzyć Państwu szereg okrętów tak bojowych jak i handlowych.

„Komitet Floty Narodowej", przystępując obecnie do organizowania lokalnych Komitetów liczy na wydatną pomoc nauczycielstwa, które przez umiejętną propagandę potrafi Komitetowi zjednać bardzo pokaźną liczbę członków.

Organizacją Komitetów lokalnych zajmą się władze administracyjne, którym zechcą w tym kierunku dyrekcje wszystkich szkół okazać jaknajdalej idącą pomoc, biorąc udział we wszystkich pracach Komitetów. Główną uwagę należy zwrócić na to, aby pomoc ta nie była dorywcza lecz wytrwała i stała.

Kuratorjum nie wątpi, że Nauczycielstwo, rozumiejąc ważność zadań „Komitetu Floty Narodowej", energicznie zajmie się akcją propagandową.

Równe, dnia 22 sierpnia 1927 r. № 0-7778|27.

Kurator Okręgu Szkolnego wz. **St. Naszydłowski**
p.o. Naczelnika Wydziału.

Poz. 96.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych, Dyrekcyj Państwowych Gimnazjów, Seminarjów i Szkół Zawodowych i Kierownictw Publicznych Szkół Powszechnych

w sprawie obchodu ku uczczeniu A. Asnyka.

Wobec projektowanych w bieżącym roku szkolnym obchodów z powodu trzydziestoletniej rocznicy zgonu Adama Asnyka, Kuratorjum na zasadzie rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 września 1927 r. Nr. II-7732/27 poleca wszystkim wymienionym w nagłówku szkołom urządzić z początkiem roku szkolnego 1927/28 w godzinach szkolnych odczyty i pogadanki o życiu, twórczości i działalności poety.

Równe, dnia 13 września 1927 r.
(Nr. 0-15069/27)

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) **K. Szelągowski.**

Poz. 97.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego w sprawie opłaty za mieszkania służbowe, przydzielone urzędnikom kontraktowym.

W myśl rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia 19/VIII 1927 r. Nr. 821/OB./5 Kuratorjum podaje do wiadomości, że odnośnie opłat za mieszkania służbowe, przydzielone pracownikom kontraktowym, Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Prezydjum Rady Ministrów wyjaśnia, że w wypadkach zastrzeżenia wymienionym pracownikom w umowie służbowej przydziału bezpłatnego mieszkania służbowego w gmachach państwowych lub przez Państwo wynajętych względnie administrowanych, wartość czynszowa przydzielonego mieszkania służbowego winna być oddzielnie określona w wysokości dodatku mieszkaniowego, jaki przysługiwałby odnośnemu pracownikowi kontraktowemu, gdyby był funkcjonarjuszem państwowym w rozumieniu ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116 poz. 924), przyczem w odniesieniu do tych pracowników kontraktowych, których wynagrodzenie umowne określone zostało ryczałtowo, zauważa się, że wartość czynszową mieszkania służbowego im przydzielonego określić należy w wysokości dodatku na mieszkanie, ustalonego w myśl obowiązujących przepisów dla tej grupy uposażenia (szczebla „a"), z jaką da się porównać wspomniane wynagrodzenie ryczałtowe.

Ustalona w sposób wyżej wskazany wartość czynszowa winna być wpłacana na dochód budżetu Ministerstwa Robót Publicznych (dz. 2 rozdz. 3. § 9 budż. zwycz.) z budżetu zainteresowanego Ministerstwa.

Równe, dnia 13 września 1927 r. (Nr. 0-14834/27)-

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) **St. Naszydłowski**
P. o. Naczelnika Wydziału.

Poz. 98

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Panów Inspektorów Szkolnych oraz Ogółu Nauczycielstwa Szkół Powszechnych w sprawie przedłużenia terminu składania egzaminów dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli szkół powszechnych.

Na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 sierpnia 1927 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 74 poz. 642) Kuratorjum zawiadamia, że termin zdawania egzaminów dla czynnych a niekwalifikowanych nauczycieli publicznych szkół powszechnych na terenie okręgu szkolnego wołyńskiego odracza się do dnia **31 sierpnia 1929 roku.**

Równe, dnia 3 października 1927 r. (Nr. 0-16984/27).

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) **K. Szelągowski.**

Poz. 99.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego do Dyrekcyj Gimnazjów Państwowych w sprawie pokrywania wydatków rzeczowych w państwowych szkołach średnich ogólnokształcących.

Na zasadzie okólnika Ministerstwa z dnia 27 września 1927 r. Nr. II-13921/27, Kuratorjum oznajmia, że z przyczyn wskazanych w zarządzeniu Ministerstwa z dnia 2 marca 1926 roku Nr. II-1972/26 — okólnik Kuratorjum z dnia 12 marca 1926 r. Nr. II-3950/16 (Dz. Urz. Kurat. OSW. Nr. 4 z 1926 r. poz. 34) wprowadza się na rok szkolny 1917/28 pobieranie od uczniów państwowych szkół średnich ogólnokształcących, dotychczas obowiązującej taksy administracyjnej w kwocie 45 zł. (czterdzieści pięć złotych) od ucznia na pokrycie wydatków rzeczowych gimnazjów państwowych.

Pobieranie tej taksy winno być uskuteczniane na zasadach powyższego zarządzenia Minizterstwa z dnia 2/III. 1926 r. względnie zarządzenia Ministerstwa z dnia 26 czerwca 1926 r. Nr.II-7361/26 — okólnik Kuratorjum z dnia 4 sierpnia 1926 r. Nr. II-11656/26.

Równe, dnia 12 października 1927 r. (Nr. II-16852/27).

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) K. Szelągowski.

Poz. 100.

OKÓLNIK

Ministerstwa Spraw Wojskowych Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego
L. dz. 2480/Og. Org.

Rozporządzenie o stosowaniu ulg w służbie czynnej dla członków Przysposobienia Wojskowego,

§ 1. **Zazębienie p. w. i wojska.**

Prace przysposobienia wojskowego muszą się zazębiać z pracami wojska, aby przynosiły korzyści realne. Zazębieniem takiem jest wprowadzenie programów obejmujących część szkolenia wojskowego, w wyniku wprowadzenia których w życie, możliwem jest określenie ulg w służbie wojskowej. Tylko należyte skoordynowanie programów i ulg dać może wykorzystanie prac p. w. dla wojska.

§ 2. **Stopnie p. w.**

Programy przysposobienia wojskowego przewidują następujące stopnie wyszkolenia.

Dla poborowych (ochotników) bez cenzusu:

a) Stopień I-szy obejmujący wyszkolenie rekruckie piechoty (pierwsze 2 mieśiące szkolenia w wojsku). W p. w. program ten osiąga się w ciągu jednego roku.

b) Stopień II-gi obejmujący wyszkolenie w ramach drużyny (dalsze cztery miesiące szkolenia w wojsku) — program dalszych dwuch lat p. w.

Dla poborowych (ochotników) z cenzusem:

Całość wyszkolenia w hufcach szkolnych obejmuje 3-miesięczne wyszkolenie podstawowe przed szkołą pochorążych, przyczem I-szy stopień obejmuje pierwszy rok szkolenia (szkoła rekruta), a II-gi stopień obejmuje całość szkolenia podstawowego i osiąga się w ciągu następnych dwuch lat, względnie jednego roku i jednego obozu letniego.

Stosownie do programów przewidziane są odpowiednie ulgi dla poborowych (ochotników) bez cenzusu oraz dla poborowych (ochotników) z cenzusem.

§ 3. **Dokumenty przysposobionych wojskowo.**

Dokumentami stwierdzającemi ukończenie stopnia p. w. oraz zdanie odpowiedniego egzaminu są:

A. Dla użytku pow. kmdtów uzup. wykazy imienne nadsyłane do P. K. U. z pułków piechoty, wystawione w myśl wskazań Instrukcji o prowadzeniu ewidencji p. w. i w f. (M. S. Wojsk. Państwowy Urząd W. F. i P. W, L. 1164/Og. Org./27).

Wykaz taki winien zawierać:

a) Nazwisko i imię,

b) imiona rodziców,

c) data i miejsce urodzenia,

d) miejsce zamieszkania,

e) stopień osiągniętego wyszkolenia w p. w.

(„I. stopień p. w.“, „II. stopień p. w.“, „Wyszkolenie I. stopnia hufców szkolnych“, Wyszkolenie II. stopnia hufców szkolnych ‘)

f) umiejętności i sprawności specjalne,

(Jazda konna, umiejętność kierowaniem samochodem, jazda na rowerze i t. p.)

g) krótka opinja.

B. Dla użytku d-ców jednostek-książeczki osobiste p. w. i w. f., nadsyłane po wcieleniu z właściwych rejonów p. w. oraz zeszyty ewidencyjne, otrzymane z P. K, U.

§ 4. **Postępowanie przy poborze.**

Zgłaszający się do poboru wymienieni w wykazach, poza przywilejami i ulgami poniżej wymienionymi, otrzymują prawo wyboru rodzaju broni w ramach zapotrzebowania rekrutów w danej P. K. U., — bez prawa wyboru formacji.

Poborowych (ochotników) przysposobionych wojskowo nie należy wcielać do:

szw. tabor.,
baonów administracyjnych,
baonów sanitarnych oraz
oddziałów służb.

Wykazy członków p. w. stających w danym roku do poboru względnie zgłaszających się ochotniczo do służby wojskowej, stwierdzone podpisem dowódcy pułku oraz pieczęcią okrągłą winny być przesyłane do P. K. U. corocznie na dzień 15 kwietnia. Powiatowy komendant uzupełnień wpisuje dane o p. w. w rubryce IX. Gł. Ks. Ewid. w podrubryce „przysposobienie wojskowe“, zgodnie z „Instrukcją o prowadzeniu ewidencji p. w.“ Dane te stanowią podstawę do zastosowania ulg w służbie w szeregach tych poborowych względnie ochotników.

§ 5. **Ulgi.**

Ulgi jakie przysługują przysposobionym wojskowo są następujące:

I. Poborowi (ew. Ochotnicy) bez cenzusu.

A. Za osiągnięcie I-go stopnia p. w. stosować należy przywileje w rozmiarach następujących i to w tym wypadku, o ile poborowi (ochotnicy) zachowaniem się swoim, a więc

dyscypliną, gorliwością w służbie, lepszemi postępami w pracy i t. p. zasługują na to:

a) Udzielać urlopu okolicznościowego na święta (poczynając od świąt najbliższych) między innemi i na święta p. w. tego rejonu, z którego poborowy (ochotnik) pochodzi.

b) Przyznawać pierwszeństwo w przyjmowaniu do szkół podoficerskich.

c) W szkole podoficerskiej w razie dobrych postępów przyśpieszenie awansu na st. szeregowca w ramach ustawy o prawach i obowiązkach szeregowych.

d) Udzielanie zezwoleń już w okresie rekruckim na wychodzenie z koszar, jak również przepustek w niedziele i święta i t. p.

e) W miarę możności, zwolnienie z cięższych robót porządkowych.

B. Za osiągnięcie II-go stopnia przysposobienia wojskowego (t. j. wyszkolenia w ramach drużyny) poborowi bez cenzusu otrzymują przywileje przewiedziane dla I-go stopnia, a oprócz tego:

a) **W piechocie** skrócenie służby w szeregach o 3 miesiące przez późniejsze wcielenie o 3 miesiące.

b) **W kawalerji** posiadającym II-gi stopień—tylko przywileje jak dla stopnia I-go. Ulgi dla członków konnego p. w. zostaną określone osobnym rozkazem.

c) **W artylerji** skrócenie czasu służby w szeregach o 3 miesiące w postaci stałego urlopowania o 3 mies. wcześniej przed terminem zwolnienia do rezerwy, przyczem poborowi tej kategorji służą od października do stycznia bez przerwy urlopowej.

d) **Lotnictwo.** Jak w piechocie. Dla tych zaś którzy ukończyli szkoły pilotów lub szkoły mechaników znajdujących się pod ścisłą fachową kontrolą Dep. Lotn. skrócenie służby w szeregach o 10 mies. przez późniejsze wcielenie.

e) **Inżynierja** 1. Łączność — Późniejsze wcielenie o 3 miesiące.

2. Saperzy — Późniejsze wcielenie o 2 miesiące.

3. Saperzy kolejowi. Tylko przywileje, jak za stopień I-szy.

II. Poborowi (ochotnicy) z cenzusem.

A. Za osiągnięcie I-go stopnia wyszkolenia należy dać przywileje te same, które są przyznane dla poborowych (ochotnikow) bez cenzusu z I-ym stopniem wyszkolenia.

B. Tych, którzy osiągnęli II-gi stopień p. w. należy:

1. **W piechocie** zwolnić z pierwszych 3 miesięcy szkolenia (późniejsze wcielenie o 3 miesiące).

2. **W kawalerji** zwolnienie z pierwszych 3 miesięcy szkolenia (o ile posiadają dodatkowy kurs jazdy konnej).

3. W **artylerji** zastosować ulgi przewidziane dla I-go stopnia.

4. **Lotnictwo** absolwentom szkół L.O.P.P. znajdujących się pod ścisłą kontrolą fachową Dep. Lotn. — zwolnienie z 3-ch pierwszych miesięcy szkolenia (późniejsze wcielenie). Dla pozostałych—przywileje jak za osiągnięcie I-go stopnia p.w.

5. **Inżynierja** 1. Łączność — jak w artylerji
2. Saperzy — jak w artylerji
3. Saperzy kolejowi — jak w artylerji.

6. **Służba sanitarna**. Zwolnienie z pierwszych 3-ch miesięcy szkolenia (późniejsze wcielenie o 3 miesiące).

§ 6. **Rezerwiści**.

Ulgi dla rezerwistów za prace p. w. zostaną określone po ustaleniu programów prac rezerwistów.

W IMIENIU MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH
II WICEMINISTER (—) **Fabrycy**
Gen. Bryg.

Min. W.R. i O.P. z dnia 5/X 27. Nr. OH. Fiz. 804/27.

Poz. 101.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Oświecenia Publicznego) w Katowicach i Pana Wizytatora Liceum Krzemienieckiego w Krzemieńcu.

W **sprawie dnia 31 października b.r. wolnego od nauki szkolnej.**

Zarządzam, aby dzień 31 października b. r. był dniem wolnym od nauki szkolnej.

Skutkiem tego ferje świąteczne z okazją dnia „Wszystkich Świętych i Dnia Zadusznego" rozpoczną się we wszystkich szkołach w bieżącym roku szkolnym w dniu 29 paźdz. po normalnej nauce szkolnej i trwać będą do dnia 2 listopada włącznie. W dniu 3 listopada rozpocznie się normalna nauka szkolna.

W związku z tem jednak zmniejszam w b. roku szkolnym czas trwania feryj Bożego Narodzenia o jeden dzień tak, że ferje te rozpoczną się dopiero w dniu 23 grudnia (zawieszenie zajęć 22 grudnia po lekcjach szkolnych) i trwać będą do dnia 2 stycznia 1928 włacznie (podjęcie zajęć szkolnych w dniu 3 stycznia 1928 r.)

Warszawa, dnia 14 paźdz. 1927 r. Nr. O. Prez. 6220-27.

Minister (—) **Dr. Dobrucki.**

KOMUNIKATY.

Komisja Dyscyplinarna dla nauczycieli.

Pan Prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie pismem z dnia 10 sierpnia 1927 r. Nr. 3922/27 powierzył delegowanemu sę-

dziemu Sądu Okręgowego w Równem p. Rudolfowi Krzeczkowskiemu przewodnictwo w Okręgowej Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli przy Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wołyńskiego, zastępstwo zaś przewodniczącego, delegowanemu sędziemu pokoju p. Czesławowi Bortnowskiemu w Równem.

P. Komendant Wojewódzki Policji Państwowej w Łucku przesłał uzupełnienie nazwisk do listu, umieszczonego w Dzienniku Urzędowym (5—6) poz 82.:

P. Bogacz Jan,
„ Gruszka Władysław,
„ Gotman Jan,
„ Kamiński Józef,
„ Zubek Władysław,
„ Kołaczkowski Piotr,
„ Urbanowicz Marjan,
„ Skosolas Józef,
„ Korfman Józef,
„ Misieczko Andrzej,
„ Kuźmienko,
„ Sałacki Aleksander,
„ Dmochowska Halina,
„ Haloupka Stefan,
„ Piotrowski Józef,
„ Skowroński Aleksander,
„ Ziołecki Stanisław,
„ Lipczewski Józef,
„ Kurzyn.

Bank Polski przystąpił z dniem 1 sierpnia 1927 r. do wycofywania z obiegu 50 złotowych biletów bankowych I emisji z datą 28-go lutego 1919 roku.

Bilety te przestają być prawnym środkiem płatniczym z 1 stycznia 1928 roku. Od 1 lutego 1928 r. do 31 stycznia 1929 r. będą one przyjmowane do wymiany przez odziały Banku Polskiego i Polską Kasę Rządową w Gdańsku, zaś po upływie tego terminu wymianę załatwiać będzie tylko Skarbiec Emisyjny Banku Polskiego w Warszawie do 31 lipca 1929 roku włącznie. Po tym ostatecznym terminie wspomniane bilety tracą wartość pieniężną.

Komitet uczczenia pamięci pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej ś. p. Gabryela Narutowicza wydał nową serją portretów pierwszego Prezydenta na papierze kredowym o rozmiarach 50×40 cm. w cenie 3 zł. i o rozmiarach 31×25 cm. w cenie 1 zł. 50 gr. bez opłaty pocztowej.

Dochód ze sprzedaży przeznaczony na budowę Domu Techników im. G. Narutowicza w Warszawie. Portrety zamawiać można: Warszawa, Aleje Jerozolimskie 27 m. b. Konto P.K.O. 6138.

OD ADMINISTRACJI.

Do Panów Płatników rejonowych.

Dotychczasowy sposób prenumerowania i dostarczania „Dziennika Urzędowego Kuratorjum" odbiorcom-nauczycielom za pośrednictwem Inspektoratów Szkolnych okazał się niedogodnym dla odbiorców.

Wobec tego Administracja pragnie celem ułatwienia w dostarczaniu „Dziennika Urzędowego" wprowadzić doręczanie za pośrednictwem P. P. Płatników rejonowych.

W tym celu Administracja uprasza P.P. Płatników o zbieranie prenumeraty wśród Nauczycielstwa swojego rejonu i odsyłania jej bezpośrednio do Administracji za pośrednictwem czeków P. K. O. Nr. 30.365 począwszy od 1 stycznia 1928 r. Zatem prenumeratę za rok 1928 należy zebrać najpóźniej do 15 grudnia b. r. celem uregulowania nakładu.

Administracja jest przekonana, że prenumerata „Dziennika Urzędowego" za pośrednictwem P.P. Płatników dodatnio wpłynie na terminowe doręczanie czasopisma prenumeratorom.

TREŚĆ

№ 9-10 (38-39) Dziennika Urzędowego
Kuratorjum O. S. Woł.

Prenumerata roczna wynosi **złotych 6**, półrocznie **zł. 3.**
Nr. pojedyńczy **60 groszy**. Podwójny **1 zł. 20 gr.**

Prenumeratę należy wpłacać czekiem P. K. O № 30365.

Dziennik Urzędowy Kuratorjum O. S. Woł. wychodzi raz na miesiąc w objętości 1$^{1}/_{2}$ do 2 arkuszy druku.

Adres Redakcji i Administracji: **Równe, Woł. Kuratorjum.**

Drukarnia Polska w Równem, ulica Piłsudskiego 13.